

Ny inriktning bytespunkt centrala Nacka

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

1. Kommunfullmäktige beslutar att pausa stadsbyggnadsprojekt Mötesplats Nacka, 99924500.
2. Under förutsättning av beslut enligt punkten 1 beviljar kommunfullmäktige budget för utredning avseende ny inriktning för bytespunkt Nacka i eller i anslutning till det lokala vägnätet med 20 miljoner kronor. För år 2024 tas medel i anspråk från årets budgeterade driftsmedel för Mötesplats Nacka och 2025 ingår i ordinarie budgetprocess.

Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan beslutar kommunstyrelsen för egen del att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utreda ny inriktning av bytespunkt Nacka i samverkan med Region Stockholm genom Trafikförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Mötesplats Nacka är ett strategiskt viktigt projekt för utvecklingen av centrala Nacka som genomförs i samverkan med Region Stockholm genom Trafikförvaltningen och Trafikverket. Målsättningen är att utveckla en attraktiv stadsmiljö, en dynamisk mötesplats och effektiv och smidig bytespunkt mellan buss och nya tunnelbanan. Den hittills beslutade inriktningen visar sig nu efter fördjupade analyser bli väsentligt dyrare och ta längre tid att genomföra än vad som tidigare antagits.

I samband med Mötesplats Nackas ursprungliga beslut 2017 bedömdes kostnaderna uppgå till mellan 2,0 och 2,3 miljarder kronor varav kommunens nettokostnad var mellan 1,0 och 1,5 miljarder kronor. När gällande Tilläggsavtal med Trafikförvaltningen beslutades 2022 bedömdes projektets totala kostnad uppgå till 3,5 miljarder kronor i 2018 års prisnivå, varav kommunens nettokostnad efter kostnadsfördelning och bedömda markintäkter var cirka 2,0 miljarder kronor. Sedan hösten 2022 har en omfattande genomlysning av projektets förutsättningar och kalkyler genomförts. En ny slutkostnadsprognos med tillhörande riskanalys visar på en slutkostnad på 8,5 miljarder kronor varav kommunens nettokostnad efter kostnadsfördelning och bedömda markintäkter nu uppgår till cirka 6,5 miljarder kronor.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Ett antal olika alternativa lösningar har utretts i projektet för att identifiera och utforma en mer kostnadseffektiv lösning och bytespunkt. De sista alternativen utgår från att man inte flyttar på väg 222, däckar över och bygger en inbyggd bussterminal, målsättningen har varit att utveckla en kostnadseffektiv och smidig bytespunkt mellan buss och tunnelbana i eller i anslutning till det lokala vägnätet som klarar framtidens kapacitetsbehov och kan matcha tunnelbanans planerade trafikstart 2030.

Med hänsyn till den kraftigt ökade kostnaden, förskjutna tidplanen och långvariga påverkan på trafik och närmiljö med nuvarande inriktning för Mötesplats Nacka föreslås att projektet pausas. Nacka kommun föreslås att tillsammans med Trafikförvaltningen göra ett omtag och utreda möjligheten att utveckla en ekonomiskt hållbar och smidig bytespunkt mellan buss och tunnelbana i det lokala vägnätet istället, som kan vara klar när tunnelbanan öppnar 2030. En viktig målsättning är att det ska vara möjligt att fortsätta utveckla en attraktiv stadsmiljö i Centrala Nacka och att inte omöjliggöra en framtida överdäckning av Värmdöleden.

För att genomföra nödvändiga konsekvensanalyser och utredningar i arbetet med att ta fram en ny inriktning för Bytespunkt Nacka föreslås att medel om totalt 20 miljoner kronor beslutas. Dessa tas under 2024 från redan beslutade medel inom projekt Mötesplats Nacka och för 2025 i samband med ordinarie budgetprocess.

Målet är att tillsammans med Trafikförvaltningen under hösten 2024 och början av våren 2025 arbeta fram en lösning på bytespunkt parallellt med att en ny strukturplan för Centrala Nacka tas fram i samråd med berörda intressenter. Under denna tid ska även ett avtal mellan Nacka kommun och Trafikförvaltningen tas fram för att fastställa parternas ansvar i den nya Bytespunkten.

Handlingar i ärendet

1. Alternativa Lösningar av Bytespunkt i Centrala Nacka

Yrkanden

Mats Gerdau (M) yrkade, med instämmande av Johan Krogh (C), bifall till förslaget från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskotts.

Mikael Carlsson (NL) yrkade på ändring enligt följande: ”1. Kommunfullmäktige beslutar att Avbryta stadsbyggnadsprojekt Mötesplats Nacka, 99924500

2. Under förutsättning av beslut enligt punkten 1 beviljar kommunfullmäktige budget för utredning avseende ny inriktning för bytespunkt Nacka i ~~eller i anslutning till det lokala vägnätet~~ med 20 miljoner kronor. För år 2024 tas medel i anspråk från årets budgeterade driftsmedel för Mötesplats Nacka och 2025 ingår i ordinarie budgetprocess. Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan beslutar kommunstyrelsen för egen del att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utreda ny inriktning av bytespunkt Nacka i samverkan med Region Stockholm genom Trafikförvaltningen.” samt tillägg enligt

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

följande: ”Kommunstyrelsen beslutar för egen hand att ge tjänsteorganisationen i uppdrag att sammanställa en specificerad lista på hur de upplupna pengarna i projektet använts och återkomma med en redovisning kring detta.”

Beslutsgång

Ordföranden konstaterade att det fanns två förslag till beslut – förslaget från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott samt förslaget från Mikael Carlsson (NL). Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen hade beslutat i enlighet med förslaget från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott.

Votering begärdes, och kommunstyrelsen godkände följande beslutsgång:

Ja för bifall till förslaget från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott.

Nej för Mikael Carlssons förslag.

Voteringsresultat:

För bifall till det utsända förslaget röstade: Johan Krogh (C), Johanna Kvist (S), Agnes Palinski (M), Gunilla Grudevall-Steen (L), Karin Teljstedt (KD), Henrik Unosson (S), Gunnel Nyman Gräff (S), Tomas Ottosson (V), Desha Svenneborg (MP), Eivor Örenmark (M), Christian Listérus (M) och Mats Gerdau (M).

För Mikael Carlssons förslag röstade: Mikael Carlsson (NL)

Med 12 JA-röster mot 1 NEJ-röster konstaterade ordföranden att kommunstyrelsen hade beslutat att bifalla förslaget från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott.

Reservationer

Mikael Carlsson reserverade sig mot beslutet för Nackalistan och ingav följande.

Nackalistan vill att projekt Mötesplats Nacka ska avbrytas, i stället för att pausas som de styrande partierna i kommunstyrelsens utskott föreslår. Risken med att pausa projektet, är att man de närmsta 15–30 åren får leva med en undermålig och temporär lösning för bytet mellan buss och tunnelbana. Det är oacceptabelt, Nackalistan vill att man nu utreder och anlägger en fullt fungerande lösning för bussbytet, så att Nackabor i Nackas östra kommundelar kan ta sig till tunnelbanan på ett enkelt och smidigt sätt. Det är också viktigt att den lösningen inte skapar trafik kaos i centrala Nacka. Vi tycker därför att det är ansvarslöst att bara pausa projektet Mötesplats Nacka och på så sätt bara ta fram en temporär lösning för busstrafiken. Från Nackalistan har vi länge varit tydliga med att detta projekt är alldeles för dyrt. Vi har som enda parti konsekvent yrkat avslag till Mötesplats Nacka och reserverat oss emot besluten, som ägde rum 2022 samt 2023. Kostnaderna för Mötesplats Nacka har skenat och beräknas nu vara närmare nio miljarder. Nackalistan vill ha en detaljerad redovisning för de 350 miljoner som redan spenderats på det projekt som nu sannolikt aldrig kommer att genomföras. Hur stort andel är förgäveskostnader, och hur kan återstående leverabler återanvändas? Nackalistan föreslog redan för flera år sedan att

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

man skulle utreda alternativa lösningar. Hade man följt vårt förslag så hade kommunen nu varit i en mycket bättre sits. Detta är ett projekt som styrts av drömmar och förhoppningar snarare än sunt förnuft och ekonomiskt sinne.

Protokollsanteckning

Mats Gerdau lät anteckna följande till protokollet för Moderaterna.

Mötesplats Nacka, den planerade bytespunkten mellan tunnelbana och bussar vid Nacka Forum, blir väsentligt mycket dyrare och tar längre tid att genomföra. Nya underlag visar att kostnaderna skulle uppgå till 8,5 miljarder kronor och att byggnationen skulle pågå till långt efter 2035 och påverka trafiken i flera år. Vi i alliansen drar därför i bromsen nu och vill utreda en ny bytespunkt där man i första hand utgår från det befintliga vägnätet.

Det här är ett tråkigt men nödvändigt beslut. Vi ser självklart stora fördelar med överdäckningen och bussterminalen, men inte till dessa kostnader och långvariga trafikstörningar. Det är inte försvarbart att skuldsätta en generation för lång tid framöver. Som politiker ska man ha ambitioner och framtidstro, men också vara realist och ansvarstagande. Vi vill inte dra in Nacka i ett kostsamt ”Slussenprojekt” med stora risker.

Det är alltså kostnader, trafikstörningar och risker som gör att vi nu vill se en ny lösning. Socialdemokraterna påstår att vi inte har råd eftersom vi sänkt skatten. Men det är stor skillnad på att ”inte ha råd” och att projektet blivit 5 miljarder dyrare på två år och att det helt enkelt är för kostsamt. Socialdemokraterna har ju aldrig problem att höja skatten, det visar de i sina budgetförslag och runt om i landet där de styr. Om de tycker att det hela är värt minst 8,5 miljarder nu så är det väl bara att höja skatten?

Johanna Kvist lät anteckna följande till protokollet för Socialdemokraterna.

Mötesplats Nacka, den planerade bytespunkten mellan tunnelbana och bussar vid Nacka Forum, beräknas bli mycket dyrare än planerat och dra ut på tiden. Nu har kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutat att utreda en annan inriktning för bytespunkt i centrala Nacka.

Det här visar på Moderaternas totala oförmåga att leda kommunen in i framtiden när de inte har kunnat planera för och genomföra en bra helhetslösning för kollektivtrafiken. Att bygga ut tunnelbanan till Nacka förutsätter att nackaborna får en bra bytespunkt mellan buss och tunnelbana.

Moderaternas urusla affärer som att sälja kommunens välfärdsfastigheter och mark samtidigt som man sänkt skatten verkar ha lett till att vi inte har råd att genomföra den här viktiga kollektivtrafikknutpunkten.

Utifrån de rådande omständigheterna så ställer vi oss ändå bakom att pausa projektet för att utreda alla alternativ. Nu får vi se vad en utredning om en annan inriktning och

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

alternativ för bytespunkt kommer fram till. För oss socialdemokrater är det grundläggande att få till en bra lösning för smidiga byten mellan buss och tunnelbana och att det inte omöjliggör för en överdäckning i framtiden. Det är också viktigt att nytt alternativ jämförs ekonomiskt med att fullfölja Mötesplats Nacka.

Tomas Ottosson lät anteckna följande till protokollet för Vänsterpartiet.

Det är en mycket viktig fråga att kopplingen mellan buss och tunnelbana fungerar enkelt är smidig och att det går fort att byta.

Från en bussterminal kan det gå ett flertal busslinjer till mål utanför tunnelbanenätet som Årstaberget, Frösunda och Tyresö, Haninge.

Ett förslag finns om att sprida ut omstigning från buss till tunnelbana över flera busshållplatser och det är mycket negativt då koppling till andra busslinjer försvåras.

En bussterminal som samlar många busslinjer är därför att föredra än att sprida ut hållplatserna så att resenärerna behöver byta busshållplats för att nå sitt slutmål. En terminal ger också bekväm omstigning med möjlighet att stå inomhus och att det kan kopplas till Café, kiosk och toalett som höjer kvalitén på resen.

Vid planering av kollektivtrafik och bussterminal är det klokt att redan nu se över behovet av elförsörjning för laddning av el-bussar. Inom en inte alltför lång framtid kommer elbussarna ta över om regionen har behov av laddning av vissa bussar i centrala Nacka bör det ses över i det här skedet.

Pausningen av överdäckningen är förmodligen nödvändig idag och innebär starka negativa konsekvenser i stadsutvecklingen. Vänsterpartiet ser ett stort behov av bostäder i Nacka och att kunna bygga bostäder på den här platsen alldeles vid ingången till tunnelbanan är viktigt för framtiden. Om det är tekniskt möjligt och i vilken utsträckning med eller utan överdäckning behöver utredas parallellt med planeringen för en bussterminallösning.

Den stora kostnadsökningen som är grundorsaken till att pausa överdäckningen ser Vänsterpartiet allvarligt på, att de handlingar som legat till grund för tidigare beslut i ärendet inte har haft en godtagbar kunskapsstandard.

Desha Svenneborg lät anteckna följande till protokollet för Miljöpartiet.

Detta är det andra stora och för Nacka viktiga projektet som till följd av ökade kostnader och förseningar avbryts och Miljöpartiet ser med oro på utvecklingen av centrala Nacka. Vi beklagar att överdäckningen av motorvägen inte blir av men ser inget annat val än att hitta en ny inriktning. För oss är det viktigt att vi inte omöjliggör för en framtida överdäckning och positiv utveckling av platsen och snarast hittar en bra lösning för busstrafiken här. Miljöpartiet vill se en stad som hänger ihop och kommer fortsätta arbeta för det.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Känslan nu är att stadsutveckling i Nacka med fokus på mänskliga mötesplatser faller som ett korthus. Uppenbarligen har styrningen och kostnadskalkyler inte fungerat och vi ifrågasätter starkt hur kommunen hamnat här. Vi ser en stor risk att det fortsatta arbetet i utvecklingen av Nacka stad kommer präglas av kortsiktighet och avsaknad av visioner. Vi ser ett stort behov av att ta ett helhetsgrepp på hela Nackas stadsutveckling och ser detta som ett kvitto på att det inte funkar att planera i enskilda projekt. Allting hänger ihop och börjar vi rucka på en pusselbit här så påverkar det också andra platser.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------